SGTRS
Stichting Geschiedenis Totalitaire Regimes en hun Slachtoffers
Foundation History of Totalitarian Regimes and their Victims

Gevestigd:
Dr. Mees ten Oeverlaan 29
3648 XA Wilnis
The Netherlands

Kantoor:
Facility Centre 'De Staalfabriek'
Venserweg 7
1112 AR Diemen (near Amsterdam)

Tel.: +31-20-6990300
+31-6-55117696
E-mail: info@sgtrs.nl
www.sgtrs.nl

IBAN: NL07 RABO 0154 8659 58
BIC: RABONL2U
KvK 30281102
ANBI-status toegekend

AANGETEKEND

Aan:
Gemeente Oldambt
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 175
9670 AD Winschoten

In afschrift aan (cc):
De Gemeenteraad van Oldambt
t.a.v. de Griffie

Wilnis, 29 oktober 2026

Betreft: Dringend schrijven inzake maatschappelijke en sociale veiligheidsrisico's met betrekking tot de aanvraag omgevingsvergunning d.d. 5 augustus 2026 voor het oprichten van een standbeeld van Vladimir Lenin bij Erfgoedcentrum De Graanrepubliek te Oostwold

Geacht college van burgemeester en wethouders,

Naar aanleiding van de besluitvorming op uiterlijk 10 november aanstaande omtrent de bovengenoemde omgevingsvergunning, wendt de Stichting Geschiedenis Totalitaire Regimes en hun Slachtoffers (SGTRS) zich door middel van deze brief tot uw college en de gemeenteraad.

Hoewel de formele termijn voor het indienen van een zienswijze is verstreken, maakt onze stichting gebruik van haar grondwettelijke recht (artikel 5 van de Grondwet) om door middel van deze brief zwaarwegende feiten omtrent de sociale veiligheid onder uw aandacht te brengen. Wij willen er met dit schrijven absoluut zeker van zijn dat deze cruciale aspecten de hoogste prioriteit krijgen in uw uiteindelijke besluitvorming. Daarnaast verzoeken wij uw college nadrukkelijk om deze brief, alsmede de daarin vervatte argumenten omtrent de sociale veiligheid van de inwoners van uw gemeente, actief ter kennisgeving te brengen van de burgers van de gemeente Oldambt. Gezien de grote maatschappelijke impact van deze vergunningaanvraag is volledige transparantie naar de lokale samenleving toe een eerste vereiste van behoorlijk bestuur.

(Zie volgende pagina's 2, 3 en 4)

Bestuursleden:
voorzitter:
Ir. J.J. Grünbauer
secretaris en penningmeester:
Drs. K van der Horst
alg. bestuurslid:
Dr. S Schaap

Legitimatie en doelstelling van de stichting

Stichting SGTRS stelt zich blijkens haar statuten tot doel het bewustzijn te vergroten omtrent de gevaren van totalitaire tendensen in de maatschappij en het bewaken van de nagedachtenis van slachtoffers van totalitaire regimes. Vanuit die optiek achten wij de beoogde openbare plaatsing van dit negen meter hoge standbeeld uiterst misplaatst.

Zwaarwegende argumenten tegen de voorgenomen positionering

1. Directe strijdigheid met de sociale veiligheid (Art. 11.3 lid c Bestemmingsplan Blauwestad)

Het plan van het erfgoedcentrum voorziet erin dat het monumentale standbeeld van negen meter hoog zodanig wordt gepositioneerd dat het, hoewel iets gedraaid, direct en prominent zichtbaar zal zijn vanaf de openbare weg. Hiermee krijgt het standbeeld van deze totalitaire heerser een dwingende en onontkoombare aanwezigheid in de publieke ruimte.

Op basis van artikel 11.3, lid c ('Nadere eisen ten aanzien van het verlenen van een vergunning') van het geldende Bestemmingsplan Blauwestad, dient uw college een aanvraag dwingend te toetsen aan de sociale veiligheid. Sociale veiligheid omvat nadrukkelijk ook de psychologische veiligheid en het recht van burgers op een leefomgeving waarin zij niet onvrijwillig worden geconfronteerd met objectief intimiderende, angstaanjagende of diep kwetsende symbolen.

In het bijzonder wijst de stichting op de honderden Oekraïense vluchtelingen die binnen de gemeente Oldambt én de direct aangrenzende gemeente Midden-Groningen een veilig heenkomen hebben gezocht. Uw eigen gemeente huisvest een grote groep oorlogsslachtoffers op locaties in onder andere Winschoten en Scheemda. Daarnaast verblijven er ook in Midden-Groningen (onder meer op de grootschalige opvanglocaties in Hoogezand en Zuidbroek) zeer veel Oekraïense vluchtelingen. Juist voor deze groepen, die zich dagelijks binnen deze regio bewegen, is het erfgoedcentrum in Oostwold een nabijgelegen en centrale locatie.

Deze mensen zijn huis, haard en vaderland ontvlucht vanwege de brute Russische agressie. Dit is een oorlog waarin het regime in het Kremlin actief teruggrijpt naar de symboliek, de retoriek en de ideologie van het Sovjetimperium, waarvan Vladimir Lenin de absolute grondlegger was.

Uw eigen gemeente heeft direct na de invasie in februari 2022 diepe solidariteit getoond met deze getroffenen door de Oekraïense vlag officieel te hijsen bij het gemeentehuis en de Winschoter molens in de landskleuren te verlichten. Het permanent plaatsen van het boegbeeld van ditzelfde Sovjet-imperium botst frontaal met het destijds door de gemeente Oldambt ingenomen morele standpunt. Mocht uw college besluiten deze vergunning desondanks te verlenen, dan dwingt u onze stichting en de getroffenen tot de pijnlijke conclusie dat er ernstig getwijfeld moet worden aan de oprechtheid van de solidariteit die destijds door de gemeente zo publiekelijk werd geuit.

Voor deze getraumatiseerde vluchtelingen — die nota bene in deze regio bescherming en rust proberen te vinden — is de ongewilde confrontatie met een negen meter hoge Lenin zichtbaar vanaf de publieke buitenruimte geen vrijblijvende aanschouwelijke geschiedenisles of 'kunstuiting'. Het vormt een directe psychologische bedreiging die hen met afschuw zal vervullen en gevoelens van onveiligheid en diepe angst heractiveert. Het openlijk tonen van de grondlegger van deze totalitaire staatsterreur, in de directe nabijheid van de slachtoffers van diens ideologische erfenis, tast de sociale en emotionele veiligheid van deze kwetsbare inwoners in de regio op onaanvaardbare wijze aan. Het verlenen van een vergunning voor deze specifieke, publiekelijk zichtbare positionering verdraagt zich dan ook niet met de wettelijke toetsingsgrond van het Bestemmingsplan Blauwestad.

2. Tekortschietende belangenafweging, morele maatstaven en maatschappelijke impact
Hoewel een erfgoedcentrum binnen de eigen muren de historische context van totalitaire regimes mag belichten, overschrijdt de permanente plaatsing van een negen meter hoog politiek symbool — onontkoombaar in het zicht vanaf de publieke buitenruimte — de grens van het betamelijke en het maatschappelijk fatsoen.

Hierbij dient een scherp en cruciaal onderscheid te worden gemaakt met de situatie van afgelopen zomer. Waar het beeld destijds fungeerde als een tijdelijk decorstuk voor een inmiddels afgesloten theatershow — een cultureel evenement dat door bezoekers bewust en vrijwillig werd opgezocht —, draait de huidige aanvraag om een permanente blootstelling in de publieke buitenruimte. Dit betekent dat passanten telkens opnieuw met dit symbool worden geconfronteerd en dat het voor omwonenden, lokale werknemers en de nabijwonende vluchtelingen een onvrijwillige, dagelijks terugkerende en langdurige belasting vormt.

Om de ethische scheefgroei van dit plan te illustreren, houdt onze stichting uw college en de aanvrager graag een morele spiegel voor. Stel dat de heer Koops de gemeente of het erfgoedcentrum een even omvangrijk standbeeld van Adolf Hitler had aangeboden in plaats van Vladimir Lenin. Zou het erfgoedcentrum dit object dan ook prominent in haar ruimte willen plaatsen of zichtbaar maken voor het publiek? Het antwoord is onmiskenbaar en vanzelfsprekend: natuurlijk niet.

Er mag geen moreel onderscheid worden gemaakt tussen de symbolen van het nationaalsocialisme en die van het totalitaire communisme; beide ideologieën hebben miljoenen slachtoffers geëist. Het feit dat men de confrontatie met een beeld van Lenin blijkbaar wél acceptabel acht voor het passerende publiek, getuigt van een blinde vlek voor het leed van de slachtoffers van het communisme, wiens nagedachtenis hierdoor met voeten wordt getreden. Het belang van de openbare rust, het maatschappelijk fatsoen en het respect voor slachtoffers van totalitarisme dient in een zorgvuldige bestuurlijke afweging zwaarder te wegen dan het commerciële of recreatieve motief van de aanvrager.

Conclusie en dringend verzoek
Het openlijk etaleren van dit standbeeld op een wijze waarop het direct waarneembaar is vanaf de publieke buitenruimte verdraagt zich niet met de zorgplicht die de gemeente heeft voor de sociale veiligheid van haar inwoners en passanten, zoals verankerd in het Bestemmingsplan Blauwestad.

De Stichting Geschiedenis Totalitaire Regimes en hun Slachtoffers verzoekt uw college met klem om:

1. De inhoud van deze brief alsnog volwaardig mee te wegen in de definitieve belangenafweging voorafgaand aan het besluit van uiterlijk 10 november;
2. De omgevingsvergunning voor het plaatsen van het standbeeld op deze wijze te weigeren;
3. Subsidiair, indien u toch overweegt de vergunning te verlenen, de strikte en handhaafbare voorschriften aan de vergunning te verbinden dat het standbeeld op geen enkele wijze zichtbaar mag zijn vanaf de openbare weg en de publieke buitenruimte;
4. Deze brief, inclusief de beantwoording daarvan door uw college, op te nemen in de openbare vergaderstukken en actief te publiceren via de gemeentelijke informatiekanalen, zodat de burgers van Oldambt volledig worden geïnformeerd over de ingebrachte bezwaren omtrent hun sociale en psychologische veiligheid.

Mocht u overwegen de vergunning desondanks ongewijzigd te verlenen, dan verzoeken wij u conform de beginselen van behoorlijk bestuur om de stichting vooraf uit te nodigen voor een spoedoverleg om onze standpunten nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Stichting Geschiedenis Totalitaire Regimes en hun Slachtoffers (SGTRS)

Ir. Johann Grünbauer
Voorzitter